

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1983/106

KARAR NO : 1983/236

UZLET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber,1401 sayılı yasa'nın 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suçlara ait davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davaacı : K.H.

Sanıklar : Ramazan Taş ve Mehmet Uçal

O L A Y : Siyasal ve ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle araları açık ol

maktül İbrahim Girgin ile sanıklar 17.5.1980 günü karşılaştıkları ve birbirlerinin üzerine doğru geldiklerinde maktülün elini beline doğru götürmesinden korkan sanık Ramazan Taş yanında taşıdığı tabancasını çekerek 5-6 el ateş etmek suretiyle İbrahim Girgin'i dürdüğü,diğer sanık Mehmet Uçal sanık Ramazan Taş'ı suç işlemeye teşvik ettiği iddia olarak sanık Ramazan Taş'ın TCK.nun 448.,55.,6136 sayılı Kanunun 13. ve Mehmet Uçal'ın TCK.nun 65/1.,448.,55.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Eskişehir Sorgu Hükümeti kimliği'nce haklarında kamu davası açılmıştır.

Eskişehir 2.Ağır Ceza Mahkemesi: 26.1.1981 gününde,1981/4 esas sayılı tenzih kararında suçun,sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan bulunduğu ve mahkemelerince davaya bakmaya görevli ve yetkili bulunup bulunmadığı konusunda karar verilmek üzere davanın Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı'na tevdiine karar vermesi üzerine;dosyayı alarak Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı Sıkıyönetim Savcılığı aracılığı ile Eskişehir Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerine dava dosyasını göndermiştir.

Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi: 17.2.1981 gününde,1981/59 sayı ile;suçun,sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve görülmekte olan davalarla bağlantılı olmadığı görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

Eskişehir 2.Ağır Ceza Mahkemesi: 13.5.1981 gününde,1981/4-49 sayı ile;suçun sıkıyönetim ilânına neden olan yaygın şiddet eylemlerinden olduğu ve sıkıyönetim asker mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu ve sıkıyönetim komutanının da yetkisini kullanmış olduğu görüşü ile görevsizlik kararı verilmiştir.

Bu kararın sanık ve vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 1. Dairesince 6.10.1981 gün ve 1981/4154-3989 sayı ile;(Kanuni süresi geçtikten sonra temyiz edilmediğinden temyiz isteminin reddine) şeklinde verdiği karar Yargıtay Başsavcılığın

itirazı üzerine Yargıtay 1.Ceza Dairesi 8.12.1981 gününde,1981/5030-4830 sayı ile;(Bu kararın kaldırılmasına,teyiz incelemesinin yapılmasına ve atılı suçun,sıkıyönetim ilz-nandan üç aydan daha önce işlendiği ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan dava-larla bağlantılı olduğu tesbit edilemediğinden görevsizlik kararı verilmesi yasaya aykırı görülerek hükmün bozulmasına) karar vermiştir.

Dava dosyasını alan Eskişehir 2.Ağır Ceza Mahkemesi 15.2.1982 gününde,1982/112 sayı ile;bağlantı koşulunun varlığının kabulü ile 13.5.1981 günlü,1981/4-49 sayılı kararında ısrar edilmesine karar vermiş ve bu karar teyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Bu defa Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 12.4.1982 gün,21717 sayı ile;yazılı emir yoluna gidilmesi üzerine Yargıtay 1.Ceza Dairesi 16.7.1982 gününde 1982/2407-3112 sayı ile; (Eskişehir 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin 15.2.1982 gün,1982/19-12 sayılı ısrar kararı teyiz edilmeden kesinleştiği ve ısrar kararının incelenmesi Ceza Genel Kurulunun görevine dahil bulunduğu) görüşü ile görevsizlik kararı vermesi üzerine dava dosyasını alan Yargıtay Ceza Genel Kurulu 7.2.1983 gününde,Esas 1982/1-363,Karar 1983/30 sayı ile; (Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 17.2.1982 gün ve 48-59 sayılı kararı ile Eskişehir 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin yazılı emir isteğine ko-olan 15.2.1982 gün,19-12 sayılı kararları arasında olumsuz görev uyumsuzluğu çıktığı v her iki kararın kesinleştiği görüldüğünden,adli,idari ve askeri yargı mercileri arasın görev ve hüküm uyumsuzlukları kesin olarak çözümlenmek üzere Anayasa'nın 158.maddesinde yüksek yargı kuruluşları arasında yer alan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkisine girmektedir.Bu itibarla yazılı emir isteğine müstenit C.Savcılığı tebliğnamesinin redd ne,dosyanın görevli ve yetkili Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine) kar vermiştir.

Böylece,her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü;Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,İsmail Oğuz,Nevzat Doğan,Ali Sual Erkoç,Yaşar Çiftçioğlu,Osman Kayacan ve Ergün Argon'un katılmaları ile yaptığı 9.5.19 günlü toplantıda;geçici raportör Hâkim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler c duktan,toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile / ri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun adli yargı yerir görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşün dü:

Sanıklara atılı suç,siyasal ve ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanmış

makla sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkindir. Ancak suç, Eskişehir ilinde 12-9-1980 tarihinde sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce 17-5-1980 gününde işlenmiştir.

Eskişehir 2. Ağır Ceza Mahkemesi: 26-1-1981 tarihinde, esas-1981/4 sayılı tensip kararı ile (Davaya bakmaya görevli ve yetkili olup olmayacağı konusunda sıkıyönetim komutanının karar vermesini) isteyen yazısı üzerine, Eskişehir Sıkıyönetim Komutanlığının dosya içerisinde 9-2-1981 günlü yazısı ile sıkıyönetim askeri mahkemesine dava dosyasını göndermesi sıkıyönetim komutanının yetkisini kullanma anlamında olmadığı gibi sıkıyönetim komutanının görev yönünden yetkisi 1402 sayılı yasa'nın 13. ve 15. maddeleri kapsamına giren yani sıkıyönetim mahkemelerinin görevine dahil olan suçların Adli Yargı yerinde görülmesine ilişkindir. Kanun koyucu sıkıyönetim askeri mahkemelerinin iş hacminin artmaması ve etkin görev yapabilmesini sağlamak amacıyla 1402 sayılı yasa'nın 13. ve 15/3. maddelerinde sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin veya sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin suçlara ait davaların gerekirse adli yargı yerinde görülebilmesini sağlamak için sıkıyönetim komutanına, 1402 sayılı yasa kapsamına giren suçlara ait davaları Adli Yargı yerine gönderme yetkisi vermiştir. Bu gibi hallerde Adli Yargı yerleri görevsizlik kararı veremeyecektir.

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemeleri, sanığın veya suçun Askeri Yargı'ya tabi olmadığına anlaşılmaması, netice itibarıyla sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerini tayin eden 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasa'sının ilgili maddelerinde yazılı koşulların gerçekleşmesi halinde, 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun 19. ve 176. maddeleri gereğince görevsizlik kararı verebileceklerdir. Sanıklara isnat olunan suçlar, siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığı cihetle, Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ise de; dava konusu olan eylemlerin sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce 17-5-1980 tarihinde işlendiğine ve ayrıca 4-5-1981 günlü, 1981/1-1 sayılı ilke kararında kabul edildiği anlamda sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve örganizasyon bağlantılı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında somut bir delil bulunmadığına ve bu duruma göre de, 1402 sayılı yasa'nın 2301 sayılı yasa ile değişik 13. maddeleri (a) bendinde yer alan " Sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş" olması ve (b) bendinde açıklanan " Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerince olgunlaşmış bir suçun genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı" bulunması koşulları gerçekleşmediğinden, davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle, Eskişehir 2. Ağır Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

...../.....

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Eskişehir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 15.2.1982 günlü, 1982/19-12 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 9.5.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

[Signature]

Üye

İsmail Oğuz

[Signature]

Üye

Nevzat Doğan

[Signature]

Üye

Ali Suay Erkoç

[Signature]

Üye

Yaşar Çiftçiöğlü

[Signature]

Üye

Osman Kayacan

[Signature]

Üye

Ergun Argon

[Signature]

[Signature]
Bu kararın Resmi gazete'de
yayımı uygun.
Başkan

D/E